

Я — КЛАСНИЙ КЕРІВНИК У 5-МУ КЛАСІ

Секрети майстерності

А. П. Колінько, Деснянська гімназія, Козелецький р-н, Чернігівська обл.

ТЕСТ З ВИЯВЛЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТЕМПЕРАМЕНТУ

1. За нову справу я беруся:
 - а) з нетерпінням, швидко;
 - б) з творчою енергією;
 - в) спокійно обміркувавши весь процес роботи;
 - г) з почуттям невпевненості у своїх можливостях.
 2. У незнайомому, новому для мене місці я почуваюся:
 - а) як господар, прагну відразу показати всім, хто я є;
 - б) вільно, рівноправно, спілкуюся з людьми;
 - в) досить спокійно, намагаюся поменше привертати до себе уваги;
 - г) дуже незатишно, намагаюся швидше піти.
 3. Через невдачі в роботі або навчанні я:
 - а) дуже гніваюся на себе, гімназію, батьків, товаришів;
 - б) засмучуюся, але намагаюся швидко знайти й усунути причину невдачі;
 - в) значно не переживаю, спокійно шукаю причину невдачі;
 - г) можу розплакатися і тривалий час не забуваю про невдачу.
 4. Моє мовлення:
 - а) швидко, плутане, хід думки випереджає мовлення;
 - б) швидко, упевнене; допомагаю собі мімікою і жестами;
 - в) повільне, розбірливе, упевнене;
 - г) повільне, невпевнене; говорю досить тихим голосом; здається, що думки плутаються у мене в голові.
 5. Починаючи нову справу, я:
 - а) беруся за неї охоче, але рідко доводжу до кінця;
 - б) беруся за неї охоче, якщо вона мені дуже подобається, доводжу її до кінця;
 - в) беруся за неї ретельно все обміркувавши, поступово доводжу її до кінця;
 - г) беруся за неї з почуттям невпевненості в тому, що зможу це зробити.
6. Я вважаю за краще читати казки, у яких:
 - а) герої зазнають випробувань на вірність дружбі, любові;
 - б) детально описано пишність нарядів, палаців, героїв, їхнє життя;
 - в) герої працюють і за свою наполегливу працю отримують нагороду;
 - г) детально описано природу, почуття і переживання героїв.
- Якщо у відповідях переважає:
- а — холерик;
 - б — сангвінік;
 - в — флегматик;
 - г — меланхолік.

**АНКЕТА
ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ У УЧНІВ**

1. У початковій школі я найкраще устигав з предметів: _____
2. Переходячи в середню школу, я відчув труднощі з предметами: _____
3. Я хотів(ла) би займатися в гуртках: _____
4. Особливо мені подобається займатися: _____
5. Я люблю читати книги, журнали про: _____
6. Я люблю переглядати фільми про: _____
7. Мені подобається спостерігати за роботою: _____
8. Я хотів(ла) би, щоб мої батьки були за професією: _____

ОЦІНЮВАННЯ САМОВПЕВНЕНОСТІ

Зазначте в листі відповідей знаком «+» свою згоду з наведеними висловлюваннями, а незгоду — знаком «-».

Підрахуйте суму балів (один «+» = 1 балу).

1. Зазвичай я розраховую на успіх у своїх справах. 2. Найчастіше маю гарний настрій. 3. Зі мною всі діти радяться, зважають на мою думку. 4. Я впевнений у собі. 5. Уважаю, що я кмітливий і меткий. 6. Я впевнений, що завжди всім потрібен. 7. Я все роблю добре. 8. У майбутньому я обов'язково здійснию свої мрії. 9. Люди часто допомагають мені.	10. Я намагаюся обговорювати мої плани з близькими людьми. 11. Я люблю брати участь у спортивних змаганнях. 12. Я проявляю самостійність у навчанні та праці. 13. Мене мало турбують можливі невдачі. 14. Я намагаюся планувати свої дії. 15. Я рідко жалкую про те, що уже зробив. 16. Я впевнений, що в майбутньому досягну успіху. 17. Мені подобається брати участь у різних олімпіадах та конкурсах. 18. Я вчуся краще, ніж решта. 19. Мені частіше щастить, ніж навпаки. 20. Навчання для мене не є складним.

Лист відповіді

Прізвище, ім'я _____

№	Відповідь	№	Відповідь	№	Відповідь	№	Відповідь
1		6		11		16	
2		7		12		17	
3		8		13		18	
4		9		14		19	
5		10		15		20	

Сума балів = _____

Інтерпретація результатів:

17–20 балів — висока міра впевненості в собі, самостійність і рішучість під час ухвалення відповідальних рішень;

11–16 балів — потреба в обговоренні своїх дій з друзями, близькими; обирають завдання середньої важкості;

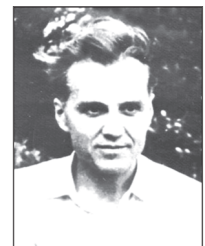
1–10 балів — невпевненість у своїх силах, подумки досягнуто критичного, вочевидь занижений рівень домагань у планованій діяльності.

КОДЕКС ЧЕСТІ НАШОГО КЛАСУ

- Пам'ятай, що ти особистість, що твій товариш — особистість також.
- Поважай себе, якщо хочеш, щоб тебе поважали інші.
- Умій пишатися успіхами інших і щиро за них радіти.
- Взаєморозуміння — безпосередній шлях до успіху в роботі.
- Пам'ятай: від тебе залежить успіх загальної праці.
- Ти маєш право виражати своє ставлення до того, що і як ми вивчаємо.
- Допомогати одне одному у труднощах та невдачах.
- Пам'ятай: існує компроміс.
- Не забувай подякувати тим, хто тобі допоміг.
- Твій успіх — частинка спільного успіху.

**ДЕСЯТЬ «НЕ МОЖНА»
В. СУХОМЛИНСЬКОГО**

1. Наодинці з собою робити все не так, як ти робив би на очах у людей.
2. Лінуватися, бути ледарем, неробою, дармоїдом.
3. Видавати за доблесть і заслугу те, що є твоїм обов'язком.
4. Вимагати від батьків те, чого ти не заслужив працею.
5. Бути жадібним, корисливим, негостинним.
6. Гребувати простою працею своїх батьків.
7. Глумитися зі старості.
8. Лицемірити, говорити не те, що думаєш, відчуваєш.
9. Плазувати перед тим, хто сильніший тебе.
10. Давати «порожні» обіцянки, не дотримувати слова.

**«ДЕВ'ЯТЬ НЕГІДНИХ РЕЧЕЙ»
В. СУХОМЛИНСЬКОГО**

1. Нашіптувати, доносити на товариша.
2. Бути легкодушним. Уникати відповідальності за свій учинок.
3. Байдуже проходити повз чужу біду, горе, відчай, посилаючись на свою слабкість.
4. Використовувати свою силу й фізичну перевагу на зло.
5. Мовчати, коли потрібно говорити, і говорити, коли слід мовчати. Базікати.
6. Поступатися перед небезпекою, щоб зберегти спокій, добробут.
7. Досягати для себе полегшення за рахунок товариша.
8. Не слухати батьків, обманювати їх.
9. Глузувати з калік. Кривдити дівчинку, дівчину, жінку. Не любити і кривдити тварин.

План вивчення учнівського колективу 5-го класу

Показники розвитку	Ознаки прояву розвитку учнівського колективу			
	яскраво виявляються	виявляються	слабо виявляються	не виявляються
Самоврядування	У класі є органи самоврядування, що реально діють	Органи самоврядування управляють переважно за інструкціями педагогів	За особистої участі та підтримки педагогів	Нааявні органи самоврядування не діють
Дисципліна і взаємна вимогливість	Переважають розумні, справедливі вимоги одне до одного. Кожний вимоги приймає і виконує	Справедливі, розумні вимоги ставить і ухвалює більшість учнів	Розумні вимоги ставить і ухвалює незначна меншість, переважно актив	Вимогливість одне до одного відсутня, дисципліну підтримують лише педагоги
Співробітництво і погодженість у роботі	Усі учні легко розподіляють між собою роботу, погоджують свої дії, як зі своїм класом, так і з іншими учнівськими колективами	Більшість розподіляють між собою роботу, під час узгодження дій виникають ускладнення, але їх швидко переборюють, роботу виконують успішно	Працює лише актив, під час узгодження дій виникають суперечки, сварки, образи	У колективі не налагоджене співробітництво, кожен діє поодиноці
Прагнення до спілкування у вільний час	До спілкування прагне кожний, переважно з товаришами по класу	Більшість прагне до спілкування і переважно спілкується з товаришами по класу	Спілкуються одне з одним незначна частина учнів	Спілкування дуже обмежене

Показники розвитку	Ознаки прояву розвитку учнівського колективу			
	яскраво виявляються	виявляються	слабо виявляються	не виявляються
Психологічний клімат	Сприятливий клімат	Більшість учнів створила для себе сприятливий клімат	Іноді між групами виникають конфлікти	Несприятливий клімат
Творче самовизначення особистості	Кожен школяр займається улюбленою справою: відвідує секції, гуртки тощо	Більшість учнів відвідує гуртки, секції	Лише частина учнів реалізують інтерес до улюбленої справи: відвідують гуртки, секції тощо	У колективі не створено умови для творчого вираження особистості

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ

Сім'я — це суспільство в мініатюрі, від цілісності якого залежить безпека усього великого людства.

Ф. Адлер

1. Намагайтеся створити умови, що полегшують навчання учня.
 - Побутові:
 - ♦ гарне харчування;
 - ♦ повноцінний сон;
 - ♦ спокійна обстановка;
 - ♦ зручне і затишне місце для занять;
 - емоційні:
 - ♦ проявляйте віру в можливості дитини;
 - ♦ не втрачайте надію на успіх;
 - ♦ радійте щонайменшим досягненням;
 - ♦ висловлюйте любов і терпіння, очікуючи на успіх;
 - ♦ не ображайте його у випадку невдачі;
 - культурні:
 - ♦ забезпечте довідниками, посібниками, атласами;
 - ♦ забезпечте доступ до інформації.
2. Слухайте свою дитину: нехай вона переказує те, що потрібно завчити, запам'ятати; періодично диктуйте тексти для запам'ятовування.
3. Діліться знаннями з дітьми з галузі, у якій досягаєте успіху.

4. Не залишайте поза увагою вільний час дитини, допоможіть зробити його корисним і змістовним, беріть участь у його проведенні.
5. Не порівнюйте свою дитину, її успіхи з іншими, краще порівняйте її з самою собою — це більше обнадіює.
6. Дайте відчутти дитині, що любите її незалежно від успішності, помічайте пізнавальну активність навіть за скромними результатами.
7. Акцентуйте увагу на різних видах діяльності, спілкуванні підлітків, надавайте допомогу в налагодженні контактів з однолітками.
8. Розвивайте пізнавальну і соціальну активність підлітків.

Якщо у вас є непорозуміння з дитиною, погляньте на себе очима дітей і дайте відповіді на запитання.

1. Якою мене бачить дитина?
2. Чи відчуває вона, що я її люблю?
3. Чи вважає вона, що я її розумію?
4. Чи має вона підстави уважати мене справедливою, чуйною, доброю, чутливою людиною?
5. Чи подобається їй, як я з нею розмовляю?
6. Чи хотів би я, щоб вона розмовляла зі мною, як я з нею?

7. Якщо я, коли ми сваримося, відчуваю образ, злість, то що вона відчуває до мене?
8. Чи хотів би я, щоб мене зараз виховували так, як я її?
9. Яких тем я уникаю в розмові з нею?
10. Чи відчувається вона самотньою, незрозумілою?
11. Від чого вона страждає? Знаю я про ці страждання чи навіть не уявляю?
12. Чи є в нас хоча б одне заняття, яким ми обидва займалися б із задоволенням?

СІМ БАТЬКІВСЬКИХ ЗАПОВІДЕЙ

1. Не вважайте дитину своєю власністю — вона Божа.
2. Любіть її такою, якою вона є, навіть якщо вона не надто талановита, не в усьому досягає успіху...
3. Не очікуйте, що вона виросте саме такою, якою хочете ви, — допоможіть їй стати собою.
4. Запам'ятайте: найголовніший ваш обов'язок — розуміти й утішати.
5. Не переймайтеся, якщо не можете чогось зробити для сина чи дочки. Найгірше, якщо можете, але не робите.
6. Усвідомте: для дитини зроблено не все.
7. Не очікуйте на вічну вдячність: ви дали життя своїй дитині, вона віддячить вашим онукам.

ПОЧУЙТЕ СЕРЦЕМ ГОЛОС ВАШОЇ ДИТИНИ

- ✧ Окрім їжі, дайте мені тепло, сердечність, безпечний спокій і любов.
- ✧ Дозвольте втішатися моїми замислами у цьому дивовижному світі постійних змін.
- ✧ Дозвольте у міру своїх сил сідати, соватися, підводитися, ходити, бігати, лазити, скакати.

- ✧ Не кажіть, що я співаю, бавлюся чи експериментую: «Забагато, задовго, зачасто».
- ✧ Дозвольте мені ставити запитання й отримувати чесні відповіді, а також експериментувати, шукати і досліджувати.
- ✧ Не ідентифікуйте ваші почуття і думки з природними потребами мого організму.
- ✧ Не карайте мене, коли я й так переживаю за невдачі, сама невдача є вже карою для мене.
- ✧ Говоріть до мене серцем, очима, посмішкою, вашими руками: ваші слова не завжди мені зрозумілі.
- ✧ Нехай довкола мене живуть гарні й лагідні люди.
- ✧ Нехай тут панує мир — передумова мого розвитку.
- ✧ У вашій хаті дайте мені у власність один куточок і частину вашої уваги та вашого часу.
- ✧ Навчіть мене розуміти й відчувати красу і тішитися — радіти з усього, хоч би навіть і з дурнички.
- ✧ Підтримуйте та заохочуйте мене до праці, навіть тоді, коли я припускаюся ще безлічі помилок.
- ✧ Будьте терплячими до мого безладдя, я ж бо є тільки дитиною та учнем.
- ✧ Навчіть мене брати участь у забаві, занятті та праці.
- ✧ Зважайте на мої забави і з них робіть висновки, як даватиму собі раду в житті з його труднощами.
- ✧ Коли загадаєте мені зробити це або те, скажіть також «як» і «чому».
- ✧ Учиніть усе, щоб я відчував свою значущість і потрібність для вас, своє місце у планах вашої родини та школи.
- ✧ Будьте до мене доброзичливими та лояльними, щоб я навчався відплачувати іншим людям тим самим.

- ✧ Покажіть, як дотримувати обіцянки, слова.
- ✧ Не думайте про мене лише як про немовля, коли я хочу рости і бути великою.
- ✧ Нехай ніколи не буду боятися втратити вашу любов.
- ✧ Допоможіть мені потроху перемагати біль і марні забаганки, тішитися майбутніми радіощами.
- ✧ Навчіть мене рівноваги, коли ви на мене гніваєтеся, але не боятися гніву, коли він справедливий і виправданий.

ВАША ДИТИНА ГОВОРИТЬ НЕПРАВДУ?

Що робити?

- Навчіть дитину, припустившись помилки, виправляти її.
- Покажіть на своєму прикладі, що правда завжди краще.
- Дайте можливість дитині вчитися на своїх помилках.
- Коли ви бажаєте щось для себе усвідомити, перевірити, зробіть так, щоб малюк цього не знав.
- Покажіть дитині, що ви її любите не за досягнення, а за те, що вона є.

Що не можна робити?

- Не випробуйте її чесність.
- Не захищайте дитину від наслідків її помилок.
- Не залякуйте дитину.

ВАША ДИТИНА ПОГАНО ВЧИТЬСЯ?

Що робити?

- Зверніть увагу на те, що дитині вдається краще.
- Приділіть дитині більше часу.
- Знайдіть свій щоденник та погортайте сторінки.
- Просто поговоріть з дитиною, налаштуйте її на те, що необхідно трішки більше докласти зусиль.
- Уранці, відправляючи дитину до школи, побажайте їй успіху.

Що не можна робити?

- Не дорікайте успіхами інших дітей.
- Не насміхайтесь над невдачами дитини.
- Не потрібно надмірно жаліти дитину.
- Не читайте нотацій. Дитина і так все розуміє.

ВАША ДИТИНА ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ КОРИТИСЯ?

Що робити?

- Умійте відмовити так, щоб дитина не ображалася на рішення.
- Умійте відокремити все погане від гарного, що є в дитині.
- Спробуйте поглянути на світ очима дитини.
- Щоб дитина щось робила із задоволенням — їй повинно бути цікаво.
- Покажіть дитині, що ви засмучені.

Що не можна робити?

- Не починайте суперечки. Ви самі перетворюєтесь на дитину.
- Не робіть з дитини піддослідного кролика.
- Не уникайте дрібниць: саме вони радують та засмучують.
- Не примушуйте силоміць.

ПРОАНАЛІЗУЙТЕ СВОЇ ВІДПОВІДІ І ВИ ЗРОЗУМІТЕ СВОЮ ДИТИНУ

Пригадаймо, як ми звертаємося до наших дітей. Якщо ми говоримо людині, що вона має або не має робити, наказуємо, то ми ризикуємо викликати захисну реакцію з її боку.

Як позбутися наказової форми у своїх висловлюваннях?

Як переформулювати образливі «Тисловлювання» на «Я-висловлювання»?

Типи висловлювань

Сідай обідати!	Чи не час обідати?
Роби уроки!	Незабаром почнеться-фільм, а в тебе не всі уроки зроблені
Замовкни!	Вибач, ти мені заважаєш

Прибери на столі!	У тебе є ще час прибрати на столі
Дай мені пройти!	Вибач, мені потрібно пройти
Вимий підлогу!	Сьогодні твоя черга мити підлогу
Ти повернувся пізно!	Я хвилююся за тебе, тому що вже пізно

Ти не вигуляв собаку!	Я сподівалася, що ти вигуляєш собаку
У тебе немає звички повідомляти, коли ти затримуєшся!	Мені хотілося б, щоб ти попереджав мене

Усе залежить від одного: не що сказати, а як! Перш ніж сказати щось своїй дитині, особливо образливе, подумайте!

**ХАЙ ВАМ ЩАСТИТЬ,
ДОРОГІ БАТЬКИ, ТЕРПІННЯ!!!**

**ЦИКЛОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ
КЛАСНОГО КЕРІВНИКА**

Види діяльності	Періодичність
• Робота з тими, хто запізнюється, та виявлення причин відсутності учня; • організація харчування учнів; • організація чергування учнів; • індивідуальна робота з учнями; • контроль за зовнішнім виглядом	Щоденно
• Перевірка щоденників; • проведення заходів за планом; • робота з батьками за планом; • робота з учителями-предметниками; • зустрічі з психологами або медсестрою, психолого-педагогічні спостереження	Щотижня
• Відвідування уроків класу; • консультації психологів стосовно дітей; • зустрічі з батьками за планом; • нарада щодо планування роботи	Щомісяця
• Оформлення класного журналу; • аналіз виконання плану, корекція; • проведення батьківських зборів, засідання батьківського комітету	Один раз на семестр
• Оформлення особових справ; • аналіз роботи та складання плану виховної роботи; • статистичні дані; • проведення відкритого виховного заходу	Один раз на навчальний рік

